

Sevgili Okuyucular,

Eylül ayı, Türk tarihi açısından büyük değişimlerin ve gelişmelerin yaşandığı bir aydır. 20. yüzyılın dönüm noktalarından biri olarak görülebilecek gelişmelerin başında İzmir'in kurtuluşu gelmektedir. Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk'ün başkomutanlığında zafere ulaştığımız Dumlupınar Meydan Muharebesi'nin ardından "Ordu- lar, İlk hedefiniz Akdeniz'dir, ileri!.." emrini alan muzaffer Türk Ordu- su, 15 günde 400 kilometre yolu bir yandan savaşarak, diğer yandan yürüyerek kat etti. Mehmetçik, sırasıyla Uşak, Eskişehir, Balıkesir, Bilecik, İnegöl, Aydın ve Manisa'yı özgürlüğüne kavuşturduktan sonra 9 Eylül 1922 tarihinde İzmir'e de girerek Anadolu'yu düşman postalının altında ezilmekten kurtarıp Türk tarihinin en büyük za- ferlerinden birine imza attı. Bu sayede Türkler yeniden kendi göbek bağımlı kendileri keserek modern Türkiye Cumhuriyeti'ni yeniden Adalar Denizi'ne kavuşturmuş oldu.

İzmir Havaalanı'nı teslim almakla görevlendirilen Pilot Astsu- bay Vecihi Hürkuş, anılarında o gün gökyüzünden gördüğü manza- rayı şöyle anlatıyordu:

"Nihayet siyah dumanlarla örtülmüş güzel İzmir'i ilk gördüm. Bir- kaç yüz metreye kadar yükselen alev ve dumanların etrafında dolaşırken hayli tehlikeler de atlattım. Bu yangın şimşek gibi Akdeniz kıyılarına atlayan kahraman Türk'ün çığırından sıçrayan bir kıvılcım izi idi.

Yurdun her noktasında göze çarpan düşman hezimetlerini burada daha bariz görmek mümkündü. Yükleme iskeleleri ve şehir rıhtımı düş- man gemileriyle veya koca liman, doldurulup da kaçırılmayan gemi- lerle dolmuştu. Garlar, rıhtım dokları ve rıhtımla gemiler arası, üzerleri insan ve eşya dolu vagon ve dubalarla örtülmüştü. Havadan ve çok alçak irtifadan iyice gördüğüm bu manzara, Büyük Türk zaferinin ifadesi idi."

Bu ay dergimizde Celal Öcal imzasıyla yayınlanan "İstiklal Sa- vaşımızın Son Safhası: Türk Hava Kuvvetlerinin İzmir'e Girişi" başlıklı yazıda bu ve birçok ayrıntıya daha ulaşabileceksiniz.

Kurtuluş Savaşımızda Türk Dünyası'nın şanlı ordumuza des- tekleri de göz ardı edilemez. Bu desteklerin en çok bilinenlerinden biri de hiç şüphesiz Buhara Emirliği'nin destekleridir. 100 milyon rublelik büyük bir para yardımı ile birlikte sembolik değere sahip üç kılıcın da hediye edildiği, bu kılıçlardan birinin TBMM Başkanı Mustafa Kemal Atatürk'e, birinin Batı Cephesi Komutanı İsmet İnö- nü'ye birinin de İzmir'i teslim alan Yüzbaşı Şerafettin'e verildiği bi- linmektedir. Eylül ayının bir diğer önemi de, Kurtuluş Savaşımızda bizden desteklerini esirgemeyen Türk Dünyasının iki önemli devleti olan Özbekistan ve Kırgızistan'ın 1991 yılında bağımsızlığını ilan etmesidir.

Türkistan yerine tam olarak Türkçe karşılığını vermek üzere "Türk Dünyası" tabiri de kullanılmaktadır. Bugün Türk Devletleri Teşkilatı'nın kurulmasıyla iyice yaygınlaşan "Türk Dünyası" terimi- nin kabul görmesinde en önemli pay ise şüphesiz vakfımızın kuru- cusu merhum Turan Yazgan'a aittir. Prof. Dr. Kürşat Yıldırım'ın Grek kaynaklarından günümüze "Türkistan" kavramı ile ilgili tartışmaları etraflıca inceleyip derlediği "Türkistan Adı Üzerine" başlıklı yazıyı da büyük bir ilgiyle okuyacağınızı düşünüyoruz.

Bir milletin var oluşunun göstergesi olan, kültürünün en önem- li, hatta birinci sırada yer alan varlığı dilidir. Dilini kaybettiği halde varlığını sürdürebilen bir millet söz konusu değildir. Prof. Dr. Turan Yazgan Hocamız bunun için "Dil giderse il de gider." demiştir. İsmail Gaspıralı, milli düşünce birliğini anlatan "Dilde, fikirde, işte birlik." ünlü sözüne "dilde birlik" ile başlamıştır. Mustafa Kemal Atatürk de bu bilinçle 26 Eylül 1932 tarihinde Birinci Türk Dil Kurultayı'nı düzenlemiştir. Dr. İbrahim Akış'ın hazırladığı "Türk demek Türkçe Demek" adlı yazımızda bu düşüncenin ayrıntılarını okuyabilirsiniz.

Dil aynı zamanda bilimin de felsefenin de gelişmesi ve yay- gınlaşmasında en büyük araçtır. Uzun zamandır gündemde olan tartışmalardan biri de Türklerin neden filozof çıkaramadığıdır. Bu sorunun cevabını Prof. Dr. Sait Yılmaz'ın "Türklerden Neden Filozof Çıkıyor?" adlı çalışmasında bulabilirsiniz.

Tüm bu çalışmaların yanı sıra bu ay dergimizde Ergun Uca- türk'ün "Günümüzde Ermeni Diasporasına Karşı Türklük Mücadelesi", Doç. Dr. Işıl Tuna Pınar'ın "Türk Siyasetinde Adnan Menderes", Prof. Dr. Minehanım Nuriyeva Tekleli'nin "Yedi Saray Üzerine Kurulmuş Bir Şehir: Semipalatinsk / Semey", Roza Kurban'ın "Doğumunun 90. Yılında Asker Kökenli Bilim İnsanı Yazar ve Siyasetçi Zeki Zeynullin", Dr. Yasin Cemal Galata'nın "Kıbrıs'ta 30 Ağustos Zafer Bayramı He- yecanı" ve Dr. Yusuf Gedikli'nin "Türkçenin *bü+ Ocağından Türeyen Unvanlar ve Attila'nın Babası Munduh'un Köken ve Anlamı" adlı çalış- maları okuyabilirsiniz.

Türk Dünyası Tarih Kültür Dergisi, 1987 yılının Ocak ayından beri yayın hayatına aralıksız devam ederek Türkiye'de yayınlanan en uzun soluklu tarih dergisi olma başarısını göstermektedir. Bu başarının arkasında hiç şüphesiz siz değerli okurlarımızın ilgisi ve destekleri vardır. Dergimize ve vakfımıza göstermiş olduğunuz bu güven devam ettiği müddetçe biz de üzerimize düşen vazifeyi yerine getirmeye devam edeceğiz.

Tanrı Türk'ü Korusun!..
Közhan Yazgan

Bugün dünyada nehirlerin akışı, Türk Dünyası'nın dilde, fikirde, işte birliğine doğrudur. Bu akışın yönünü şu veya bu istikamette değiştirmiş olabilirler, ki değiştirdiler. Dünyanın gözünün önünde, hepimizin gözünün içine baka baka Çin'de, Doğu Türkistan'da çok küçük bir azınlık olan Çin nüfusu bugün büyük çoğunluğa geçti. Doğu Türkistan, yani 10 bin yıllık Türk vatanı, Türkiye'nin de gözünün içine baka baka, dünyanın jandarması olduğunu iddia edenlerin de gözünün içine baka baka işgal edildi, kimsenin tüyü kıpırdamadı. Sadece bizim içimiz yandı. İçimiz devamlı sızladı. Bir vatandan olduk, ama bu ebedi değildi, o vatan bizimdir. Tek taşı için, tek taşı için ölmeye hazır milyonlar yetişecektir. Yarın değil Çin, Rusya ile birleşse, Amerika da onlarla beraber olsa, yine de o vatan bizim olacaktır. Uzun sureli, güç gibi görünen idealler olmasaydı, Mustafa Kemal, askerinin %80'inin ayağında çarık olmadığı halde, 9 günde Afyon'dan İzmir'e gele- mezdi. O bu ideale, bu hayalle büyüdü, bu hayalle yaşadı.

Güçlü hayal, güçlü potansiyel kuvvettir. En büyük güç manevi güçtür, maneviyat gücüdür. Maneviyat gücü ancak ideal denilen besinle beslenir. İdealiniz büyük olmalı, yüksek olmalı. Kısa vadeli, uzun vadeli hiç önemli değil. Ebediyete kadar belki, gerçekleşmesi mümkün olmayan bir ideal de olabilir ama mutlaka idealist olmak zorundasınız ki, fizik gücünüzü on misli, yüz misli arttırmış olarak iş başarabilirsiniz.

Tanrı Türk'ü Korusun!..
Prof. Dr. Turan Yazgan